

Date privind viața și activitatea sculptorului Constantin Gh. Mihăilescu

Cristea Alina-Cristina
alinutza.2208@yahoo.com

Printre figurile care s-au remarcat în primele decenii ale secolului al XX-lea, în domeniul artelor plastice, în Râmnicu Vâlcea, s-a afirmat profesorul și sculptorul Constantin Gh. Mihăilescu.

Artistul s-a născut la 14 octombrie 1881, în satul Berești din județul Putna (actualmente Suceava). După finalizarea, în localitatea natală, a cursului elementar, a urmat cursul secundar la liceul din Focșani, pe care l-a terminat în anul 1900¹.

În toamna aceluiași an, a devenit, prin concurs, bursier la Academia de Arte Frumoase din București, unde a studiat sculptura până în 1904, cu maestrul Vladimir C. Hegel (1838-1918) – profesor de sculptură la Școala de Fete de la Ateneu, la Școala de Arte și Meserii (1891) și la Școala de Belle Arte din București (1898-1907), care a sculptat Bustul lui Carol I, M. Kogălniceanu, V. Alecsandri, Monumentul Pompierilor de la Arsenal etc., Constantin Gh. Mihăilescu terminând cursul cu calificativul „Magna cum laude”².

Pentru a-și continua studiile, a fost nevoit, din lipsa mijloacelor materiale, să primească în 1905 o catedră de desen și caligrafie în învățământul secundar la Râmnicu Vâlcea, post pe care l-a păstrat până în anul 1928.

Simultan cu activitatea desfășurată în învățământ a fost și expert grafic la Tribunalul din Râmnicu Vâlcea.

Profesorul vâlcean Nicolae Angelescu îl caracteriza pe Constantin Gh. Mihăilescu, în lucrarea „Memoriile unui om obscur”, ca fiind un om „mic de statură, dar inimos și un entuziast animator”, care „se ocupa de fiecare din elevii săi, stimulându-i și ambiționându-i”³.

În anul 1908, a realizat prima lucrare importantă, intitulată „Un cap de ștregar”, pe care, nesigur de valoarea ei artistică, a amplasat-o pe furiș în baroul avocaților din Râmnicu Vâlcea⁴. Nu a durat mult până când lucrarea a atras atenția câtorva cunoscători ai artei, în special a avocatului și politicianului Grigore Procopiu, a avocatului și nuvelistului Caton Teodorian, care l-au încurajat moral și material.

Constatând că primele lucrări ale lui Constantin Gh. Mihăilescu au o calitate artistică deosebită, Grigore Procopiu l-a recomandat pe sculptor lui I. G. Duca, pe atunci ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice care, la rândul său, l-a încurajat moral și material⁵, pentru a-l determina să se dedice cu totul artei.

¹ Petre Petria, *Un sculptor a îmbogățit Râmnicul*, în *Jurnalul de Vâlcea*, 24-25 iulie, 1995.

² Petre Petria, *Oameni de știință, cultură și artă-Dicționar*, Rm. Vâlcea, 1997, p. 245.

³ Nicolae Angelescu, *Memoriile unui om obscur*, Rm. Vâlcea, 2005, p. 55.

⁴ Dumitru Curecheanu, *Un artist plastic în Vâlcea. Constantin Gh. Mihăilescu*, în *Studii Vâlcene*, I, 1971, p. 39.

⁵ Petre Petria, *Personalități vâlcene, Constantin Gh. Mihăilescu*, în *Informația Zilei*, II, nr. 284, 1993, p. 2.

Lucrând cu perseverență, în anul 1909, Constantin Gh. Mihăilescu a reușit să se prezinte la Salonul Oficial din București, cu sculpturile „Somnul” și „Băbuța”, care au fost apreciate în presa de specialitate⁶, consacându-l pe artist care, în perioada anilor 1909-1916, a devenit un expozant permanent. Pentru talentul de care a dat dovadă, a fost premiat la Salonul Oficial, în 1911, iar în anul 1912 a obținut, de asemenea, premiul I la un concurs de machete pentru un monument de for public⁷.

În 1915, a fost ales membru al Societății Artistice din București și, un an mai târziu, a fost din nou premiat în cadrul Salonului Oficial din București.

Sculptorul Constantin Gh. Mihăilescu a scris și a publicat mai multe articole de specialitate în „Revista generală a învățământului secundar”, a fost membru al Societății generale a artiștilor din România, al „Ligii Culturale locale” și al „Asociației meșterilor de desen”. A fost unul dintre fondatorii principali ai Sindicatului Artiștilor Plastici din București (1921). Pentru meritele sale de pedagog, artistul a fost decorat, în anul 1923, cu medalia „Răsplata muncii” clasa I pentru învățământ, iar un an mai târziu, a inițiat Cercul de educație artistică din orașul Râmnicu Vâlcea⁸.

Prin stăruința sa, a determinat pe doamna Esmeralda Capelleanu ca, în amintirea soțului său, avocatul și procurorul Paul Capelleanu (n. 1870, la București), să doneze Liceului Alexandru Lahovari, colecția personală de tablouri și picturi care, cunoscută sub denumirea „Colecția Paul Capelleanu”, se află, actualmente, în posesia Muzeului Județean Vâlcea⁹.

Succesul în carieră nu l-a privat de greutate, artistul plângându-se de multe neazuri, care-i tăiau entuziasmul. A dorit să-și desăvârșească cultura artistică, să viziteze comorile de artă din Grecia, Italia¹⁰, dar forța sa fizică nu a fost egală cu cea artistică, iar oficialitățile vremii nu l-au înțeles și nu l-au ajutat îndeajuns.

În ciuda tuturor problemelor pe care le avea, sculptorul Constantin Gh. Mihăilescu a continuat să lucreze și să expună la Salonul Oficial din București opere ca: „Din pribegie”, „Joc de copil”, „Un artist vesel”, „Cu bobul”, „Ciobănașul”, „Surâs inocent”, „Duiosie”, „Viitorul”, „Cap de expresie” și mai multe busturi, printre care și cel al fostului său coleg, profesorul Nicolae Enache de la Olt, fiind apreciat ca una dintre cele mai bune lucrări ale sale¹¹.

Locuind în Râmnicu Vâlcea, pe meleaguri de o clasică frumusețe, Constantin Gh. Mihăilescu a creat o artă plămădită din tradiții românești.

Personajul caracteristic, sugestiv, este, în sculptura lui Constantin Gh. Mihăilescu, „Ciobănașul”, rezemat în bătă, cu obrazul sprijinit în palmă, cu ținuta corpului mândră, sigură de sine, privind liniștit în depărtare.

Un alt tip uman, inspirat de lumea celor necăjiți, „Moș Iancu”, îl reprezintă pe „Cerșetor,” al cărui chip expresiv are o privire în care se citește suferința de atâtea ori umilită, ce înțelege, judecă și tace, iar buzele sunt

⁶ *Idem*, 1995, *op. cit.*

⁷ *Ibidem*.

⁸ *Ibidem*.

⁹ Dumitru Curecheanu, *Un sculptor vâlcean uitat: Constantin Gh. Mihăilescu*, în *Orizont*, II, nr. 156, 29 aprilie, 1969.

¹⁰ *Idem*, 1971, *op.cit.* p. 40.

¹¹ Petre Petria, 1995, *op. cit.* p. 2.

strânse de amărăciune¹².

Sculptorul a abordat, cu admirabilă înțelegere a psihologiei, lumea infantilă, în lucrarea intitulată „Jocul copilului cu pisica”¹³.

În unele sculpturi, artistul a înfățișat personalități istorice și culturale românești, ca voievodul Constantin Brâncoveanu, sacrificat cauzei creștine, al cărui chip are o expresie calmă și plină de viață. Inaugurarea sculpturii de bronz, expusă astăzi, în fața Primăriei din Râmnicu Vâlcea, s-a făcut cu mare fast, în ziua de 15 august 1913¹⁴, cu un an înainte de împlinirea a 200 de ani de la moartea tragică a marelui voievod, cu participarea unui numeros public, a strănepoților voievodului (Basarab Brâncoveanu și G. V. Gibescu), precum și a renumiților savanți, profesori universitari, Nicolae Iorga și A. D. Xenopol.

Ministrul Instrucțiunii Publice, Ion G. Duca, a dispus ca, în orașul Râmnicu Vâlcea, această aniversare să aibă loc în mod oficial, cu participarea tuturor școlilor, conform unui program special întocmit și aprobat de minister¹⁵.

Monumentul a fost realizat prin contribuție publică și cu ajutorul donației primite din partea societății „Ajutorul”, prin străduința primarului de atunci al Râmnicului, N. Croitorescu și a prefectului O. Oromolu¹⁶.

Proiectul monumentului închinat domnitorului Constantin Brâncoveanu a fost realizat de Anton Copetti, iar înscricțiunile, cu numele donatorilor, de pe părțile laterale ale monumentului, de J. A. Goster.

Mai putem enumera în categoria sculpturilor care înfățișează personalități ale istoriei și culturii autohtone: bustul lui Costache Negri, ctitorul învățământului de tip „Spiru Haret” (1851-1912) și monumentul comemorativ dedicat domnitorului Țării Românești Barbu Știrbey (1849-1856), după cum se arată în inscripția de la bază, din inițiativa căruia a fost amenajat parcul Zăvoi și strada de acces din orașul Râmnicu Vâlcea, care îi poartă numele până astăzi.

Monumentul Barbu Știrbey a fost executat de Constantin Gh. Mihăilescu între anii 1912-1914. El întruchipează dorința de libertate și independență a poporului, exprimată prin eforturile unui bărbat puternic, încordat în lupta pentru descătușarea patriei, reprezentată printr-o tânără femeie desprinsă pe jumătate de stâncă. Bustul domnitorului este foarte expresiv, făcând corp comun cu ansamblul. Lucrarea este sculptată în rondebrosse, cu un placaj parțial de marmură, are o înălțime de 2,50 m, fiind amplasată pe un soclu de 4,50 m, executat din piatră neagră. Pe spatele monumentului se află inscripția: „Ridicat din inițiativa și cu stăruința dumnealor Grigore Procopiu și Nicolae Iepure, prin subscripție publică”¹⁷. Înălțat cu multă trudă, monumentul, care este cea mai frumoasă podoabă sculpturală a municipiului, nu a fost vreodată inaugurat, iar artistul nu a beneficiat de nicio recompensă.

¹² *Ibidem*.

¹³ *Idem*, *Domnul sculptor Constantin Gh. Mihăilescu*, în *Gazeta Vâlcei*, III, 1914, nr. 13-14, 19 septembrie.

¹⁴ Dumitru Curecheanu, 1971, *op. cit.* p. 41.

¹⁵ Alexandru D. Presbiterian, *Monumentul Constantin Brâncoveanu*, în *Gazeta Vâlcei*, II, nr. 29, 13 martie 1914.

¹⁶ Corneliu Tamaș, *Ghid de oraș, Râmnicu Vâlcea*, București, 1989, p. 56.

¹⁷ *Ibidem*, p. 58.

Ignorat de publicul contemporan, în rândul căruia arta sculpturii găsea mai puțină înțelegere decât alte genuri de artă, Constantin Gh. Mihăilescu a continuat să lucreze până în anul 1928, când s-a stins din viață, la vârsta de numai 47 de ani, cu dureroasa conștiință a creatorului neînțeleș¹⁸.

O parte din lucrările mari concepute de sculptorul Constantin Mihăilescu sunt răspândite la deținători mai mult sau mai puțin cunoscuți, iar câteva se află în posesia Muzeului Județean Vâlcea.

În Colecția Muzeului Județean de Artă „Casa Simian”, se găsesc un număr de șase lucrări în ghips ale sculptorului Constantin Gh. Mihăilescu: lucrarea „Moș Iancu” (1913) în mai multe variante, „La săniuș” (1921), „Un artist”, portretul d-lui dr. Ion Puțurianu (1927). După lucrarea în ghips „La săniuș” s-a turnat varianta în bronz, care se află înregistrată la Muzeul Sportului din București, sub denumirea „La bob”.

Summary

Data about the life and work of sculptor Constantin Gh. Mihailescu

This study aims to be a test of learning and work of the sculptor Constantin Mihailescu Gh. The artist is an important part of the figures in the Vâlcea culture, his contribution that brought to the development of fine arts (sculpture). The most remarkable works of his are Prince Barbu Stirbey Monument, built between 1912-1914, at the Park Zăvoi, in the municipality Rm. Vâlcea and Bust Prince C-tin Brâncoveanu, inaugurated in 1913, in the city Râmnicu Vâlcea.

¹⁸ Dumitru Curecheanu, 1971, *op. cit.* p. 41.

Sculptorul Constantin Gh. Mihăilescu

Monumentul dedicat lui
Constantin Brâncoveanu

Monumentul domnitorului Barbu Știrbey